

[Oluf Pedersen.]

en stigning på 33 mill. kr. som følge af forbrugsomlægningen.

Imidlertid må dertil føjes, at socialdemokratiet med tilslutning af regeringen stemte for det radikale forslag om valgfrihed mellem smør og margarine. Det havde man regnet ud ville koste 28 mill. kr., således at forskellen, efter hvad man kan se nu, kun blev på 5 mill. kr., kun $\frac{1}{4}$ pro mille af hele nationalproduktet ved en omlægning af forbruget af fedtstoffer til andet forbrug. Det var på det grundlag, at den socialdemokratiske regering Hedtoft fandt på at gå.

Jeg kan også foretage en opgørelse på et direkte grundlag med tal, der ikke i så høj grad er skønnet. Jeg går ud fra nedgangen i smøreksperten. Det er 13 mill. kg, idet der er regnet med, at der sker en tilsvarende nedgang for den tilbageværende del af året som den, der er sket indtil midten af oktober. Men så må man også regne med, at der er gået 70 000 køer ud, efter hvad det ærede medlem hr. Elgaard oplyste. Lad os så regne det til 100 kg pr. ko, det bliver 7 mill. kg, så at nedgangen, hvis ellers kørerne har givet den samme mængde smør pr. ko, bliver 6 mill. kg eller regnet efter Englandsprisen 34 mill. kr. Så kommer dertil det øgede margarineforbrug på 20 mill. kg, det er 54 mill. kr. Imidlertid må herfra trækkes den øgede fedteksport på 46 mill. kr., så at der til rest kun bliver 8 mill. kr. Når man samtidig betænker, at socialdemokratiet og regeringen gik ind for valgfrihed, der ville koste 28 mill. kr., så var den ordning altså blevet 20 mill. kr. dyrere end det, man i virkeligheden gennemførte. Socialdemokratiet stemte for den dyreste ordning, man overhovedet kunne få.

Man kan spørge: Er det da ikke underligt? Nej, det er såmænd ikke så underligt, når man ved, at rationeringen drev forbruget af den billige margarine over til forbrug af det dobbelt så dyre fedt, som ikke var rationeret. En valgfrihed, som de radikale foreslog, ville yderligere betyde, at man drev forbruget af den billige margarine over til det $2\frac{1}{2}$ gange så dyre smør.

Hvis nu det ærede medlem af sine partifæller skulle blive bebrejdet sin fejlregning, synes jeg, det ville være uretfærdigt, for alle planøkonomer regner fejl. Ellers forstod de sig ikke på planøkonomi, så gik de fra den. De overser fuldkommen de selvregulerende kræfter, ikke deres egen selvregulering, men den sunde, naturlige regulering, der altid finder sted, og som planøkonomerne bare kludrer i. Jeg håber, at ikke blot det ærede medlem, men også den øvrige rigsdag og

regeringen tager denne fejlregning vedrørende smørrationeringen til efterretning.

Kirkegaard: Under denne debat vil jeg gerne tage et problem frem, som, selvom det ikke er af storpolitisk karakter, så dog alligevel er af ikke ringe betydning og rækkevidde. Det drejer sig om fordelingen til sognekommunerne af de motorafgifter, som anvendes til vejarbejder. Disse afgifter fordeles nu efter det hovedprincip, at sognekommunerne får en vis andel i forhold til de beløb, som de selv råder over til vejarbejder. Denne fordelingsmåde var ikke dårlig, hvis sognekommunernes økonomiske forhold var noget nær ensartede, men det er de jo meget langt fra, og derfor duer den nuværende fordelingsmåde ikke.

Rejser man fra København til Vestjylland, kan man ikke undgå at lægge mærke til, at øerne og i nogen grad Østjylland har fine asfalterede kommuneveje, mens vi i Vestjylland må nøjes med meget ringere grusbelagte veje. Det vil med andre ord sige, at i landets frugtbareste egne, hvor der er mange gode skatteydere i forhold til vejnettet, kan man få penge til rådighed til vejarbejder og som følge deraf også få andel i motorafgifterne, mens man i de mindre frugtbare egne, hvor man ikke har så stor en skatteevne, og hvor vejnettet er meget større i forhold til skatteydernes antal, ikke kan følge med, hvad angår vejenes vedligeholdelse og forbedring, fordi kommunerne simpelthen ikke kan fremskaffe de beløb, som giver adgang til nogen betydende andel i motorafgifterne.

Der er visse udgifter i en kommune, som skal klares, men det er muligt at klare f. eks. skolespørgsmålet på en fornuftig måde i en lille god kommune, hvor man har et antal børn og et skoledistrikt, der passer til en skole, men det er vanskeligt, og det er dyrt i de kommuner, hvor der skal tre skoler til til det samme antal børn, fordi distriktet er så stort, at det kræver tre skoler. Så uensartede er forholdene, og det bliver let den forholdsvis velhavende kommune, der får en andel i vejmillionerne, mens den udstrakte og den småt bebyggede kommune intet får eller kun ganske lidt. Det forhold mener jeg er skævt og uholdbart.

Jeg skal naturligvis ikke her stille noget forslag, men jeg vil på forhånd gå ud fra, at et flertal her i salen vil give tilslutning til en ændring, således at kommuner med ringe befolkningstæthed og derfor også med ringe økonomisk bæreevne får en bedre stilling end hidtil. Jeg skal derfor tillade mig at bede den højtærede trafikminister om sna-